Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

8. juuni 2017 *

Eelotsusetaotlus — Põllumajandus — Taimekaitsevahendite turuleviimine — Direktiiv 2008/69/EÜ — Artikli 3 lõige 2 — Loa saanud taimekaitsevahendite uue hindamise menetlus, mida viivad läbi liikmesriigid — Tähtaeg — Lahknevus keeleversioonide vahel

Kohtuasjas C-293/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) 5. mai 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. mail 2016, menetluses

Sharda Europe BVBA

versus

Administración del Estado,

Syngenta Agro SA,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president E. Juhász, kohtunikud C. Vajda ja C. Lycourgos (ettekandja),

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Hispaania valitsus, esindaja: M. A. Sampol Pucurull,

— Euroopa Komisjon, esindajad: I. Galindo Martín ja F. Moro,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada komisjoni 1. juuli 2008. aasta direktiivi 2008/69/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ toimeainete klofentesiin, dikamba, difenokonasool, diflubensuroon, imasakviin, lenatsiil, oksadiasoon, pikloraam ja püriproksüfeen lisamisega (ELT 2008, L 172, lk 9), artikli 3 lõiget 2.

2 Taotlus on esitatud vaidluses Sharda Europe BVBA (edaspidi „Sharda“) ja Syngenta Agro SA (edaspidi „Syngenta“) vahel Sharda nimele registreeritud taimekaitsevahendi uue hindamise menetluse üle.

Õiguslik raamistik

Direktiiv 2008/66/EÜ

3 Komisjoni 30. juuni 2008. aasta direktiivi 2008/66/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ, et lisada toimeainete hulka bifenoks, diflufenikaan, fenoksaprop-P, fenpropidiin ja kvinoklamiin (ELT 2008, L 171, lk 9), artikli 3 lõikes 2 on sätestatud:

„Erandina lõikest 1 teevad liikmesriigid iga lubatud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab bifenoksi, diflufenikaani, fenoksaprop-P-d, fenpropidiini ja kvinoklamiini ainsa toimeainena või ühena mitmest toimeainest, mis kõik on hiljemalt 31. detsembriks 2008 kantud [nõukogu 15. juuli 1991. aasta] direktiivi 91/414/EMÜ [taimekaitsevahendite turuleviimise kohta (EÜT 1991, L 230, lk 1; ELT eriväljaanne 03/11, lk 332)] I lisa loetelusse, toote uue hindamise direktiivi 91/414/EMÜ III lisa nõuetele vastava toimiku põhjal vastavalt kõnealuse direktiivi VI lisas sätestatud ühtsetele põhimõtetele ning arvestades kõnealuse direktiivi I lisa vastavalt bifenoksi, diflufenikaani, fenoksaprop-P-d, fenpropidiini ja kvinoklamiini käsitlevate kannete B osa. Sellest hinnangust lähtuvalt teevad nad kindlaks, kas toode vastab direktiivi 91/414/EMÜ artikli 4 lõike 1 punktides b, c, d ja e sätestatud tingimustele.

[…]“.

Direktiiv 2008/69/EÜ

4 Direktiivi 2008/69 põhjendus 7 on sõnastatud järgmiselt:

„Ilma et see piiraks direktiiviga 91/414/EMÜ määratletud kohustusi, mis kaasnevad toimeaine lisamisega I lisasse, tuleks pärast toimeaine loetelusse lisamist anda liikmesriikidele kuus kuud lisas loetletud toimeaineid sisaldavate taimekaitsevahendite kehtivate kasutuslubade läbivaatamiseks, et tagada direktiivis 91/414/EMÜ, eriti selle artiklis 13, sätestatud nõuete ja I lisas sätestatud tingimuste täitmine. Direktiivi sätete kohaselt peaksid liikmesriigid vastavalt vajadusele olemasolevaid lube muutma, need asendama või tühistama. Erandina eespool nimetatud tähtajast tuleks ette näha pikem ajavahemik [III lisas ette nähtud täieliku toimiku esitamiseks iga taimekaitsevahendi iga kavandatud kasutusviisi kohta ja toimikute hindamiseks direktiivis 91/414/EMÜ sätestatud ühtsete põhimõtete alusel].“ [täpsustatud tõlge]

5 Direktiivi 2008/69 artiklis 3 on ette nähtud:

„1. Vajaduse korral muudavad või tühistavad liikmesriigid direktiivi 91/414/EMÜ kohaselt lisas loetletud toimeaineid toimeainetena sisaldavate taimekaitsevahendite kehtivad load 30. juuniks 2009.

Eelkõige kontrollivad nad nimetatud tähtpäevaks, kas kõnealuse direktiivi I lisas loetletud toimeainete suhtes sätestatud tingimused on täidetud, välja arvatud kõnealuseid toimeaineid käsitleva kande B osas nimetatud tingimused, ning kas lubade valdajatel on kõnealuse direktiivi artikli 13 tingimuste kohaselt olemas II lisa nõuetele vastav toimik või juurdepääs sellele.

2. Erandina lõikest 1 teevad liikmesriigid iga lubatud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab ühte lisas loetletud toimeainetest ainsa toimeainena või ühena mitmest toimeainest, mis kõik on hiljemalt 31. detsembriks 2008 kantud direktiivi 91/414/EMÜ I lisa loetelusse, toote uue hindamise direktiivi 91/414/EMÜ III lisa nõuetele vastava toimiku põhjal vastavalt kõnesoleva direktiivi VI lisas sätestatud ühtsetele põhimõtetele ning arvestades kõnealuse direktiivi I lisa kande B osa, mis käsitleb lisas loetletud toimeaineid. Sellest hinnangust lähtuvalt otsustavad nad, kas toode vastab direktiivi 91/414/EMÜ artikli 4 lõike 1 punktides b, c, d ja e sätestatud tingimustele.

[…]“.

Direktiiv 2008/70/EÜ

6 Komisjoni 11. juuli 2008. aasta direktiivi 2008/70/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ, et lisada toimeainete hulka tritosulfuroon (ELT 2008, L 185, lk 40), artikli 3 lõikes 2 on sätestatud:

„Erandina lõikest 1 teevad liikmesriigid iga lubatud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab tritosulfurooni ainsa toimeainena või ühena mitmest toimeainest, mis kõik on hiljemalt 30. novembriks 2008 lisatud direktiivi 91/414/EMÜ I lisa loetelusse, toote uue hindamise direktiivi 91/414/EMÜ III lisa nõuetele vastava toimiku põhjal vastavalt kõnealuse direktiivi VI lisas sätestatud ühtsetele põhimõtetele ning arvestades kõnealuse direktiivi I lisas tritosulfurooni käsitleva kande B osa. Sellest hinnangust lähtudes otsustavad nad, kas toode vastab direktiivi 91/414/EMÜ artikli 4 lõike 1 punktides b, c, d ja e sätestatud tingimustele.

[…]“.

Direktiiv 2010/28/EL

7 Komisjoni 23. aprilli 2010. aasta direktiivi 2010/28/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ, et lisada toimeainete hulka metalaksüül (ELT 2010, L 104, lk 57), artikli 3 lõikes 2 on sätestatud:

„Erandina lõikest 1 viivad liikmesriigid iga lubatud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab metalaksüüli ainsa toimeainena või ühena mitmest toimeainest, mis kõik on hiljemalt 30. juuniks 2010 lisatud direktiivi 91/414/EMÜ I lisa loetelusse, läbi toote uue hindamise direktiivi 91/414/EMÜ III lisa nõuetele vastava toimiku põhjal vastavalt kõnealuse direktiivi VI lisas sätestatud ühtsetele põhimõtetele ning arvestades kõnealuse direktiivi I lisa metalaksüüli käsitleva kande B osa. Sellest hinnangust lähtuvalt otsustavad nad, kas toode vastab direktiivi 91/414/EMÜ artikli 4 lõike 1 punktides b, c, d ja e sätestatud tingimustele.

[…]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

8 Sharda esitas 14. jaanuaril 2009 direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 alusel taimekaitsevahendi „Core“ turuleviimise loa uue hindamise taotluse; see taimekaitsevahend sisaldas difenokonasooli, mis on üks kõnealuse direktiivi lisas nimetatud toimeainetest. Liikmesriigi pädevad asutused rahuldasid tema taotluse.

9 Syngenta esitas Secretaría General Técnica del Ministerio de Medio Ambiente, Rural y Marino'le (keskkonna-, maa- ja merendusministeeriumi peasekretär, Hispaania) vaide, milles palus taimekaitsevahendile „Core“ antud loa kehtetuks tunnistada. Syngenta väitis, et kõnealusele tootele antud loa uue hindamise taotlus oli esitatud pärast lõpptähtpäeva – 31. detsembrit 2008 –, mis tema arvates oli direktiivi 2008/69 artikli 3 lõikes 2 uue hindamise taotluse esitamiseks ette nähtud. Keskkonna-, maa- ja merendusministeeriumi peasekretär jättis 20. jaanuari 2011. aasta otsusega vaide rahuldamata.

10 Syngenta esitas nimetatud otsuse peale kaebuse Tribunal Superior de Justicia de Madrid'ile (Madridi kõrgem kohus, Hispaania), kes tühistas 25. oktoobri 2013. aasta kohtuotsusega taimekaitsevahendile „Core“ antud loa uue hindamise menetluse seetõttu, et uue hindamise taotlus oli esitatud pärast direktiivi 2008/69 artikli 3 lõikes 2 kindlaks määratud tähtpäeva.

11 Sharda esitas selle kohtuotsuse peale edasikaebuse Tribunal Supremole (Hispaania kõrgeim kohus), väites, et artikli 3 lõikes 2 nimetatud kuupäev ei takista uue hindamise taotluste esitamist pärast 31. detsembrit 2008.

12 Syngenta väidab, et kuivõrd direktiivi 2008/69 artikli 3 lõige 2 on imperatiivne norm, mida ei saa tõlgendada teisiti, ei oleks Sharda 14. jaanuaril 2009 esitatud uue hindamise taotlust tohtinud pärast selles sättes ette nähtud lõpptähtpäeva rahuldada.

13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et tema menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks tuleb kindlaks määrata, kas kõnealuse artikli 3 lõikes 2 nimetatud tähtaeg on lõplik tähtaeg või on tegemist tähtajaga, mida liikmesriigid võivad objektiivsetel, vääramatust jõust tingitud põhjustel või vastavalt riigisisesele õigusele pikendada.

14 Neil tingimustel otsustas Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi [2008/69] hispaaniakeelse versiooni artikli 3 lõikes 2 sätestatud kuupäeva 31. detsember 2008 tuleb mõista liikmesriikide poolt uue hindamise lõpetamise lõpptähtpäevana või viimase kuupäevana nende toimeainete direktiivi [91/414] I lisa loetellu kandmiseks, mille puhul tuleb teha uus hindamine, või viimase kuupäevana vastava loetellu kandmise taotluse esitamiseks?

2. Kas direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 väljend „hiljemalt 31. detsembriks 2008“ on imperatiivne tähtaeg direktiivist 91/414 tuleneva süsteemiga kaitstud eesmärgi tõttu ja seda ei ole liikmesriikidel lubatud pikendada ja määrata kindlaks hilisemat lõpptähtpäeva kui direktiivis [2008/69] kehtestatud tähtaeg?

3. Juhul kui leitakse, et nimetatud tähtaega võib pikendada, siis kas seda võib pikendada objektiivsetel vääramatu jõu põhjustel või kas – kuna artikli 3 volitus on adresseeritud liikmesriikidele – see tähendab, et liikmesriigid võivad seda pikendada kooskõlas oma siseriiklike õigusaktidega vastavalt direktiivist tuletavatele juhtudele ja nõuetele?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

15 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud kuupäev 31. detsember 2008 vastab juba loa saanud taimekaitsevahendi puhul (mis sisaldab ühte direktiivi lisas nimetatud toimeainetest) tähtpäevale, mis on liikmesriikidel taimekaitsevahendi uue hindamise menetlemiseks artikli 3 lõike 2 esimeses lõigus ette nähtud, või tähtpäevale, mis on ette nähtud vastava uue hindamise taotluse esitamiseks, või lõpptähtpäevale, mil direktiivi 91/414 I lisa loetellu peavad olema kantud kõik selles taimekaitsevahendis sisalduvad niisugused toimeained, mis ei ole nimetatud direktiivi 2008/69 lisas, et tekiks kohustus viia läbi kõnealuse toote uus hindamine.

16 Direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 esimese lõigu kohaselt – mille tõlgendamist on palutud – „teevad liikmesriigid iga lubatud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab ühte lisas loetletud toimeainetest ainsa toimeainena või ühena mitmest toimeainest, mis kõik on hiljemalt 31. detsembriks 2008 kantud direktiivi 91/414/EMÜ I lisa loetelusse, toote uue hindamise […] vastavalt kõnesoleva direktiivi VI lisas sätestatud ühtsetele põhimõtetele“.

17 Nagu on märkinud eelotsusetaotluse esitanud kohus, tuleb sedastada, et direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 esimese lõigu hispaaniakeelse versiooni sõnastus ja teised keeleversioonid ei ühti.

18 Näib, et kõnealuse sätte hispaaniakeelset versiooni, mille kohaselt „*todo producto fitosanitario autorizado […] será objeto de una nueva evaluación, a más tardar, el 31 de diciembre de 2008*“, tuleb tõlgendada nii, et kuupäev 31. detsember 2008 kujutab endast lõpptähtaega, mis liikmesriikidel on uue hindamise läbiviimiseks selle sätte tähenduses iga lubatud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab ühte direktiivi lisas loetletud toimeainetest ainsa toimeainena või ühena mitmest toimeainest ja mis on kantud direktiivi 91/414 I lisa loetelusse.

19 Direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 esimese lõigu saksakeelse („*die sämtlich bis spätestens 31 Dezember 2008 in Anhang I der Richtlinie 91/414/EWG aufgeführt waren*“), ingliskeelse („*all of which were listed in Annex I to Directive 91/414/EEC by 31 December 2008 at the latest*“) ja prantsuskeelse versiooni („*toutes inscrites à l'annexe I de la directive 91/414/CEE au plus tard le 31 décembre 2008*“) alusel tuleb seevastu anda tõlgendus, mille kohaselt viitab kuupäev 31. detsember 2008 loa saanud taimekaitsevahendis sisalduvate toimeainete lisasse kandmisele, nii et liikmesriigid peavad viima selle taimekaitsevahendi suhtes vastavalt artikli 3 lõikes 2 sätestatule läbi uue hindamise. Sama kehtib ka kõnealuse sätte kreeka-, itaalia- ja hollandikeelse versiooni kohta.

20 Täpsemalt ilmneb kõigi nende keeleversioonide sõnastusest, välja arvatud hispaaniakeelne versioon, et kõnealuse taimekaitsevahendi suhtes tuleb viia läbi uus hindamine, kui kõik selle koostisosadeks olevad toimeained, mis on seotud direktiivi 2008/69 lisas sisalduvate ainetega, olid direktiivi 91/414 I lisasse kantud hiljemalt 31. detsembriks 2008.

21 Tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa ühes keeleversioonis kasutatud liidu sätte sõnastus olla selle sätte tõlgendamise ainus alus ja sellele keeleversioonile ei saa tõlgendamisel anda eelist muude keeleversioonide ees. Liidu õigusakti ühetaolise kohaldamise ja järelikult ka ühetaolise tõlgendamise nõue välistab, et selle akti ühte versiooni käsitletaks teistest versioonidest eraldiseisvana, ja eeldab seevastu, et akti tõlgendataks lähtuvalt selle õigusakti üldisest ülesehitusest ja eesmärkidest, milles see esineb (vt eelkõige kohtuotsused, 27.10.1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, punkt 14, ja 17.3.2016, Kødbranchens Fællesråd, C-112/15, EU:C:2016:185, punkt 36).

22 Esiteks tuleb siinkohal rõhutada, et direktiiv 2008/69 jõustus 1. jaanuaril 2009. Selle direktiivi *ratione temporis* kohaldamisega oleks vastuolus tõlgendada direktiivi artikli 3 lõike 2 esimest lõiku nii, nagu oleks selles nõutud, et uus hindamine kõnealuse sätte tähenduses toimuks või vastav uue hindamise taotlus oleks esitatud hiljemalt 31. detsembriks 2008 ehk enne direktiivi jõustumise kuupäeva.

23 Teiseks tuleb märkida, et direktiivi 2008/69 põhjenduses 7 on ette nähtud kuuekuuline tähtaeg, millest võib teha erandeid direktiivi artikli 3 lõikes 2 ette nähtud täieliku toimiku esitamiseks ja hindamiseks. See tähtaeg hakkab vastavalt osutatud põhjenduse esimesele lausele kulgema toimeaine direktiivi 91/414 I lisa loetelusse lisamisest, see tähendab alates ajast, mil jõustub direktiiv 2008/69, mis sätestab lisasse kandmise. Kuivõrd viimati nimetatud direktiiv jõustus 1. jaanuaril 2009, on põhjenduses 7 osutatud seega direktiivi artikli 3 lõikes 2 ette nähtud täieliku toimiku esitamise ja hindamise kuupäevana kuupäevale pärast 30. juunit 2009. Järelikult ei saa direktiivi 2008/69 artikli 3 lõikes 2 nimetatud kuupäev – 31. detsember 2008 – kujutada endast lõpptähtaega taimekaitsevahendi uue hindamise läbiviimiseks kõnealuse sätte tähenduses.

24 Nagu on kolmandaks märkinud komisjon kirjalikes seisukohtades, on tähtis viidata direktiivile 2008/66, direktiivile 2008/70 ja direktiivile 2010/28, mis sarnaselt direktiivile 2008/69 muudavad direktiivi 91/414, et lisada selle I lisasse toimeaineid ning igaüks neist sisaldab artikli 3 lõiget 2, mis erineb direktiivi 2008/69 artikli 3 lõikest 2 üksnes viidatava kuupäeva ja toimeaine või toimeainete poolest. Kõigi nende direktiivide artikli 3 lõike 2 sõnastus, kaasa arvatud nende hispaaniakeelse versiooni sõnastus, vastab käesoleva kohtuotsuse punktis 19 osutatud direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 keeleversioonide sõnastusele, millest nähtub selgelt, et igas neist artikli 3 lõikes 2 osutatud kuupäev kujutab endast lõpptähtpäeva, milleks peavad direktiivi 91/414 I lisa loetellu olema kantud kõik toimeained, mis sisalduvad taimekaitsevahendis, mis sisaldab lisaks veel ühte nende direktiivide lisades nimetatud toimeainet, et tekiks kohustus viia läbi selle toote uus hindamine.

25 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2008/69 artikli 3 lõike 2 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud kuupäev 31. detsember 2008 vastab juba loa saanud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab ühte selle direktiivi lisas nimetatud toimeainetest, lõpptähtpäevale, mil direktiivi 91/414 I lisa loetellu peavad olema kantud kõik taimekaitsevahendis sisalduvad niisugused toimeained, mis ei ole nimetatud direktiivi 2008/69 lisas, et tekiks kohustus viia läbi kõnealuse toote uus hindamine, mis on ette nähtud artikli 3 lõike 2 esimeses lõigus.

Teine ja kolmas küsimus

26 Teine ja kolmas eelotsuse küsimus põhinevad eeldusel, mille kohaselt direktiivi 2008/69 artikli 3 lõikes 2 sätestatud kuupäev 31. detsember 2008 vastab tähtpäevale, milleks peab olema esitatud taotlus taimekaitsevahendi uue hindamise läbiviimiseks, mis on selles sättes ette nähtud. Vastusest esimesele küsimusele on selge, et kõnealune kuupäev ei vasta sellele tähtpäevale.

27 Seetõttu ei ole vaja eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teisele ja kolmandale küsimusele vastata.

Kohtukulud

28 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

Komisjoni 1. juuli 2008. aasta direktiivi 2008/69/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ toimeainete klofentesiin, dikamba, difenokonasool, diflubensuroon, imasakviin, lenatsiil, oksadiasoon, pikloraam ja püriproksüfeen lisamisega, artikli 3 lõike 2 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud kuupäev 31. detsember 2008 vastab juba loa saanud taimekaitsevahendi puhul, mis sisaldab ühte selle direktiivi lisas nimetatud toimeainetest, lõpptähtpäevale, mil nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivi 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta I lisa loetellu peavad olema kantud kõik taimekaitsevahendis sisalduvad niisugused toimeained, mis ei ole nimetatud direktiivi 2008/69 lisas, et tekiks kohustus viia läbi kõnealuse toote uus hindamine, mis on ette nähtud artikli 3 lõike 2 esimeses lõigus.

Allkirjad